

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Officiális árak:
 Hónapos: negyedévre . . . . . 3 korona
 Éves: 12
 Féléves: 5
 Negyedéves: 20

Feloldó szerkesztő:
Rudnyánszky Gyula.

Kiadó laptulajdonos:
László József.

== Egyeszsám ára 4 fillér. ==
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Debrecen, Csapó-u. 9. — Telefon 275

Kelt Bécsben . . .

A király levele Héderváryhoz

— szept. 24.

A Budapesti Közlöny hivatalos lap tegnap délben rendkívüli számot adott ki, melyben a királynak Bécsben kelt s Héderváryhoz intézett levelét közölte, melynek végén ő felsége újra kinevezte Héderváry grófot miniszterelnökké s megbizta a kormányalakítással.

A Magyarországot és a magyar nemzetet oly közelről érintő két királyi kézirat itt következik:

A király Héderváryhoz.

Kedves gróf Khuen-Héderváry!

Atyai szívemet mély gyász tölti el láttára azon sajnálatos állapotoknak, melyek kedvelt Magyarországon a politikai életet hónapok óta meddőségre kárhoztatják és már-már az állami gépezet működését is megakasztják.

Midőn 1867-ben egyfelől magyar Koronám országai s másfelől a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok között a *pragmatica sanctio*-ból folyó közös és együttes védelem eszközei felsoroltattak, az 1867: XII. t.-cikk 11. §-a megállapította, hogy a *közös hadsereg egységes vezérletére, és beszervezetére* vonatkozó ügyek Általam intézendők el.

S a mint mindenkor szigoruan örködtem a felett, hogy az ezen törvény alapján elvállalt kötelezettségek minden oldalról becsületesen és lelkiismeretesen teljesítenek, ezenképpen *el vagyok határozva az Engem megillető jogokat is csorbitatlanul fentartani és utódaimra érintetlenül átszármasztani.*

Midőn a magyar országgyűlés ezt a jogomat elismerte, nemcsak a monarchia nagyha-

talmi állásáról, hanem a saját hazája es nemzete erejéről és biztonságáról is akart gondoskodni.

Épen ezért nem tudnék hozzájárulni oly intézkedésekhez, a melyek végső következményekben a monarchia két államának a gyenyítésére vezetnének es dicső emlékü őseimtől átvett örökségemet a *hanyatlás veszélyének* tennék ki. *Es ugyancsak azért nem járulhatnék azon követelések teljesítéséhez, melyek kipróbált intézmények olyatén átalakítását célozzák, mely kedvelt Magyarországom érdekeinek nemcsak meg nem felel, de végső következményeiben szent Koronám országainak integritását is veszélyeztethetné.*

Másfelől *nem zárkozom el a közös hadsereg körében királyi hatalmamból folyó azon intézkedések megvalósításától, melyekre vonatkozólag az utóbbi időben kormányaim az országgyűlés színe előtt már is nyilatkozatokat tettek és a melyek az Önnek Általam megjelölt pontokkal együtt azt a keretet alkotják, a melyen belül Én ilyen intézkedéseket megengedhetőknek tartok.*

Magyar nemzetem a kiegyezés óta óriásit haladt. Elégtétellel tapasztaltam azt az örvedetes fejlődést, mint újabb bizonyítékot ama mű bölcsesége mellett, melyet a korona és nemzet kölcsönös bizalma hozott létre. **Igy kell annak lennie és így kell annak maradnia ezentul is.**

Alkotmányos életünket az isteni gondviselés kegyelme mindeddig megmentette minden komoly megrázkódtatástól. — a nemzet józansága es higgadt-sága, minden számbajövő nagy érdek megfontolt mérlegelése

óvhat meg bennünket a jövőben is megpróbáltatástól.

Fejedelmi kötelességem ezért figyelmeztetni a nemzetet, hogy **Én most is ragaszkodom a kiegyezéshez.** Meggyőződésem — hogy az a szellem, amely e művet megalkotta, ma is él régi erejével a nemzet lelkületében.

Bizom az Ön belátásában, hogy a *szívemhez oly közel álló Magyarországot*, annak törvényes képviselőjét atyai szándékomról felvilágosítja és a mai, az országra és a monarchiára veszedelmes helyzetből a szerencsés kibontakozást megtalálja.

Ebben a föltevésben arra határozottam el Magamat, hogy **Önt az új kormány megalakításával megbízom**, miről Önt a mellékelt kéziratommal értesitem.

Kelt Bécsben, 1903. évi szeptember hó 22-ikén.

FERENC JÓZSEF s. k.

Gróf Khuen-Héderváry Károly s. k.

Héderváry újra miniszterelnök.

Kedves gróf Khuen-Héderváry!

Önt magyar miniszterelnökkömmé ezennel ujjlag kinevezem, illetőleg ezen eddig is viselt állásában megerősítem és a *minisztérium megalakítása iránti javaslatait elvárom,*

Kelt Bécsben, 1903. évi szeptember hó 22-én.

FERENC JÓZSEF s. k.

Gróf Khuen-Héderváry Károly s. k.

Igyunk Avas-ujfalusi „Oroszlán“

természetes égvényes savanyu gyógyvizet, üvegenként 12 fillér. Kapható kizárólag a Schwartz-féle dohánytözsében. Piacutca 29. sz., városházával szembe

A betegsegítő pénztárak.

Miniszteri rendelet.

A kereskedelemügyi miniszter ur a debr. kerül. és ipartestületi betegsegélyző pénztárak hatáskörét a tagfelvételt 56605 VIII. a. sz. rendeletével szabályozta s ezen rendeletével a két pénztár között felmerült ellentéteket következőleg döntötte el:

Az ottani ipartestület közvetlenül bemutatja nekem a debr. kerül. betegsegélyző pénztárnak az ipartestület tagjaihoz intézett egy kelet nélküli nyomtatott és egy folyó évi július hó 4-iki kelettel ellátott sokszorított Ertesítését, melyekben a kerül. betegsegélyző pénztár folyó évi apr. 24 én 22877. sz. alatt kelt harmadfoku határozatomra s a cím egy 4644—1903 sz. határozatára hivatkozva egyfelől azt közli hogy az ipartestület tagjai val, hogy 1891 évi XIV. t. c. 64 § a értelmében csak azok válhatnak az ipartest. betegsegélyző pénztár tagjaivá, kik a ker. pénztárnak tagjai nem voltak, másfelől pedig közli a testület azon tagjaival, kik alkalmazottaikat az ipart. pénztár életbe lépte előtt a kerül. betegs. pénztárnál biztosították, hogy munkásaikat f. évi jun. hó 20-tól kezdve a kerül. betegs. pénztárba vissza jelenteni tartoznak s hogy e munkásaik után esedeg végrehajtás uton a visszajelentés elmulasztása esetén is be fognak hajtatni a kerül. pénztár számára a járulékok.

Mint hogy az 1901. XIV. t. c. 33. § ának első bekezdése világosan kijelenti, hogy a kerületi bspénztár tagjai ipartestületi, vagy gyári betegs. pénztárba s az 56. és 69. §§ ban foglalt utalások szerint az ipartest. és gyári pénztárak tagjai a kerületi pénztárba bármikor szabadon átléphetnek, ez alapon az ottani

kerületi és ipartest. bspénztár között a tagsági kötelezettség tekintetében felmerült vitás kérdést már fentebb idézett 22877. sz. harmadfoku határozatban azzal a kijelentéssel döntöttem el, hogy az ipartestület kötelekébe tartozó iparosokat alkalmazottaik biztosításánál a kerül. és ipartest. bspénztárak között habár választási jog illeti meg, természetesen abban a tekintetben is, hogy az említett iparosok alkalmazottaikat a kerül. bspénztárba és viszont bármikor átléphetik.

A kerül. bspénztár szóban lévő hirdetményeiben foglalt az a kijelentés tehát, hogy az ipartestület kötelekébe tartozó ipartestületi betegs. pénztár megalkalmazása után a kerül. pénztárból az utóbb nevezett pénztárba átléptettek alkalmazottaikat f. évi jun. 20-tól kezdve a kerül. pénztárba visszaléptetni tartoznak s hogy tőlük a hátralékos járulékok tekintet nélkül arra, hogy a biztosítási kötelezettségnek az ipart. pénztárnál eleget tettek a kerül. pénztár javára az említett időponttól végrehajtási uton is befognak hajtatni, nemesak törvényes alapot nélkülöz, de beleütközik az 1891. XIV. t. c. fentebb említett rendelkezésébe s e tárgyban hozott és fentebb idézett harmadfoku határozatommal is ellentétben áll.

Felhivom ennél fogva Cimet, hogy jelen rendeletemet a kerületi és ipartestületi betegsegélyző pénztárral közölve saját körében haladéktalanul intézkedjék az iránt, hogy a kerületi betegsegélyző pénztár ide csatolt téves értesítései visszavonassanak s az ipartestületi tagok, ha alkalmazottaikat akár az ipartestületi akár a kerületi betegsegélyző pénztárnál törvényszerű módon biztosítják, vagy azokat az egyik pénztárból a másikba átjelentették, vagy átjelentik, e törvényszerű jogok gyakorlása körül se a kerü-

leti, se az ipartestületi betegsegélyző pénztár által ne háboríthatassanak. Midőn ezen rendeletet a helybeli iparosok közt leendő közlés végett közzéteszem, egyben felhivom őket, hogy jövőben alkalmazottaiknak a betegsegélyzőpénztárba leendő bejelentésénél ezen miniszteri rendelet értelmében járjanak el s ahhoz alkalmazkodjanak.

A rendelet értelmében pedig az érdekelteknek ezuttal hozom tudomására, hogy a kerül. pénztár által kibocsájtott a lapokban is közzétett, a képesített iparosokhoz intézett 2 drb. értesítést határon kívül helyeztem.

Debrecen, 1903. szept. 16.

Boczkó Sámuel
r. főkapitány.

KÖZIGAZGATÁS.

× **Teljes tanácsülés.** A város tanácsa tegnap délelőtt fél 10 órától déli 12 óráig Puky Gyula főispán elnöke alatt teljes tanácsulást tartott a városháza nagy tanácstermében. A teljes tanácsülés ma fél 11 órától folytatja ülését. Az üléstárgya a közgyűlési tárgysorozat megállapítása s annak előzetes megvitatása, lesz a mai ülésben is.

× **Rendkívüli tanácsülés.** A város tanácsa holnap, pénteken tarja délelőtt 9 órától délig a máról elmaradt rendes tanácsülés helyett Kovács József polgármester elnöke alatt rendkívüli tanácsulást fog tartani, melyen a felmerült folyó ügyeket fogja a tanács elintézni.

× **A katonai vegyes bizottság ülése.** A város katonai vegyes bizottsága e hó nap 30-án délelőtt 9 órakor tartja meg ülését Kovács József polgármester vagy akadályoztatása esetén Veesev Imre v. főjegyző elnöke alatt. Az ülésen a

Laucsik, a rabvallató.

Érsekújvárott meghalt az öreg Laucsik Máté királyi közjegyző. Nagy bozontos feju, göndör szőke haju, kék szemu, alacsony, tömzsi ember volt. Kedves, jó izu, mosolygós bácsi: szerette a virágot, a verset, az adomát. És ez a Laucsik Máté volt gróf Ráday alatt a híres szegedi betyárvilág idejében a betyárok réme, a félelmes rabvallató, a kitől rettegett a legbátrabb zsvány is, mert ki tudta venni a legkonokabbul tagadó betyárból is a titkot.

Még ma is, évtizedek multán, valóságos rémmeséket tudnak az Alföldön Laucsik Máté vallatásairól. Sok kegyetlenséget fogtak rá. Pedig Laucsik inkább csellel, ravaszsággal, furfanggal, merész ötletekkel tudta rávenni a bünösöket, a rablógylkosokat a töredelmes vallomásra. Szegeden száz meg száz történetet tudnak róla.

Hogyan vallatott Laucsik?

Elmondok egy esetet, melyből kiviláglik, mily ravaszul esalt lépre egy Fodor János nevü gazdag parasztot, a ki rablógylkosság gyanujába keveredett és börtönbe került. A paraszt ellen semmi terhelő adat nem volt s a bünös csodálatos lelki nyugalommal tagadott.

Laucsik Máténak az volt a szokása, hogy néha hetekig nem bolygatta a rabot. Hadd unja meg a fogságot, akkor könnyebben puhul és vall. De az öreg Fodor Jánossal nem boldogult. Közel járt a hatvanhoz a vén paraszt; de bizony a

mikor hetek mulva Laucsik elé került, harapó fogóval se lehetett belőle kivenni semmit.

Egyszer a félegyházi pusztákról az öreg Fodor fiatal és csinos felesége bement a szegedi várba Laucsikhoz. Az volt a kívánsága, hogy meglátogathassa az urát.

Laucsik végig nézett az asszonyon és felkiáltott:

— Ejnye, hát maga az a Fodor Jánosné? Ugyan hogy lehet annak a vén embernek ilyen szép fiatal felesége?

— Hja, nagy sor a szegénység! Nagyon szegény voltam, én jártam jól, hogy elvett, nem ő.

— No jól van. Hanem rosszkor jött menyecske, mert hogy az ura most éppen beteg; az orvos nem enged hozzá senkit. Hanem jöjjön be galambom két hét mulva.

Az asszony két hét mulva ismét beköszöntött Laucsikhoz.

— Eljöttem tekintetes uram.

— Eljött? rivalt rá Laucsik. Minek jött? ki rendelte ide?

— A tekintetes ur!

— Én? Nem ismerem magát. Ki maga?

— Hiszen itt voltam a multkor...

— Lehet. De nem káptalan az én fejem, megfordul itt ezer ember is napjában! Mi a neve?

— Fodor Jánosné,

— Fodor Jánosné? Hát aztán mit akar?

— Eljöttem az uramhoz.

— Az urához? szólt Laucsik esodálkozva. Hát nem kapta meg a levelet?

— Nem én.

— Hogy lehet az? Pedig megíratam én, lelkem, a mult hét elején, hogy az ura meghalt. Ertesítettük.

Az asszony elpityeredett:

— Meghalt? Én nem kaptam hirt róla!

— Ejnye, ejnye, szólt Laucsik, röstellem a dolgot, igazán röstellem. Ez már mégis nagy rendtelenség! János, küldje be az irnokot!

Bemegy az irnok.

— Hallja, amice, kiált az irnokra Laucsik, elküldte maga azt a levelet Fodor Jánosnének az ura haláláról?

— Bocsánat, bíró ur, szól az irnok tettetett félelemmel, de igazán elfelejtettem...

— No, ez mégse járja! Ez már türhetetlen! Már látom, hogy magát el kell csapni! Takarodjék!

Az irnok kiment, Laucsik pedig az asszonyhoz fordult:

— Lássá, lelkem, nem én vagyok az oka; ezek a gazemberek nem végzik a kötelességüket, több bajt csinálnak, mint hasznot.

Az asszony csak törülgette a szemét és elment. De két hét mulva megint ott járt Laucsiknál.

tanács részéről a katonai ügyosztály vezetője s a város részéről dr. Magoss György városi tb. főügyész és Sárváry Gyula t. főorvos vesznek részt; a bizottság előadója pedig Aczél Géza városi főmérnök lesz. Az ülésben a 7-ik hadtest parancsnokságának és a 39-ik gyalog ezrednek kiküldött tisztjei is részt vesznek. Az ülés tárgya a Pavillon kaszárnya mellé külön épült önkéntes iskola átvételének ügye lesz.

× **A róm. kath. elemi iskolai építkezések.** A róm. kath. iskolák építése és épületeinek kibővítése tárgyában a városi árlejtési hirdetményre már beadták, szám szerint 9-en, a zárt ajánlatukat. A zárt ajánlattevők névsorát és az ajánlati összeget is lapunk annak idején hozta. A zárt ajánlatok felett most már a tanács hivatott dönteni a fölött, hogy mint legelőnyösebb ajánlattevőnek, kinek adja majd ki a vállalatot. Erre nézve a mérnöki hivatal is már megtette előterjesztését s így már e hónap 25-én pénteken a rendkívüli tanácsülés lett volna hivatva végleg dönteni s illetve az ajánlatot tevők közül a legelőnyösebb vállalkozót az építkezéssel megbízni. Tegnap azonban a róm. kath. iskolaszék egy sürgős kérelmet nyújtott be a tanácshoz, melyben előadja, hogy az épületek és főleg a tanterem a szükséglethez képest kevesek lesznek. Egy tervrajzot és költségvetést csatoltak tehát kérelmükhöz s előadják, mely szerint célszerűbb elhelyezés mellett, költségzsaporítás nélkül még 1 tanteremmel többet lehetne csináltatni az előirányzott költségvetés keretén belül. Kéri a tanácsot a helyszíni szemle megtartására s ilyen értelemben való rendelkezésre. A tanács megbízásából ennél fogva ma reggel 8 órakor az iskola szék kérelmére Oláh Károly v. tanácsos, Tikos Imre h. v. főmérnök és Volafka Nándor dr. püspök közbenjöttével a kérelem értelmében helyszíni szemlét tart,

melynek eredményét is figyelembe véve fog majd a tanács pénteki ülésében az építkezés miként való végrehajtását illetőleg dönteni.

× **A vármegyei hivatalos lapok.** A Vármegyei Hivatalos Lapoknak ez évi július hónap 1-jével történt megindítása tárgyában a belügyminiszter valamennyi vármegyei törvényhatósághoz a következő körrendeletet intézte:

A Vármegyei Ügyviteli Szabályzat V. fejezetének 150. szakasza értelmében ez évi július hó 1-től kezdve minden vármegyében külön lapként Vármegyei Hivatalos Lap létesítendő, illetőleg a már meglévő hivatalos lap a szabályzat jelzett szakasza értelmében átalakítandó. Felhívom ennél fogva a vármegye, közönségét, hogy az iránt, vajjon ezen rendelkezésnek elég tételt-e s a szabályzat értelmében a Vármegyei Hivatalos Lap ez évi július hónap eisejével megindított-e, hozzám nyolc nap leforgása alatt telentést tegyen.

× **A rendőrlegénység csizmái.** A rendőr legénység zsinóros uniformisának úgy tél felé legkívánatosabb kiegészítője, de meg legszükségesebb is a csizma. — Hát ennek a kevésbé kiesinosított, de annál szükségesebb öltözet darabnak volt tegnap délután a kiosztása. A város ugyanis a közeledő télre és szükségletre való tekintettel Varkoly József csizmadia mester vállalkozó útján 100 pár csizmát rendelt a rendőrlegénységnek, melyet Tóth Ferenc szakértő jelenlétében tegnap vett át és osztott szét, a város részéről Roncsik Lajos v. főszámvevő. Hogy a csizmák milyen kiválóan jó készítmények legjobban bizonyítja, hogy azzal nemcsak annak átvevői, de a rendőr legénység is nagyon meg van elégedve.

EGYHAZ és ISKOLA.

A kereskedelmi esti szaktanfolyam. A debreceni kereskedelmi tanintézet kereskedelmi esti szaktanfolyamára a beiratások október hó 1—10 napjain d. e. 11—12 ig és d. u. 5—6 ig eszközöltetnek az igazgatósági irodában. A beírásnál a keresztlevél (anyakönyvi kivonat) okvetlenül bemutatandó és az egész évi tandíj (40 kor.) lefizetendő. A tanítás kezdete október hó 12-én este 8 órakor az 1. emeleti 15. sz. teremben. Az igazgatóság.

Rablógyilkos merénylet.

Kirabolt pénzes levélhordó.

Budapest, szept. 23.

Páratlan vakmerőséggel elkövetett rablógyilkos merénylet történt ma reggel a fővárosban. Egy eddig ismeretlen gonosztevő, aki leírás után itélve uriasan volt öltözve, baltával leütött egy pénzes levélhordót, akinek a nyakában csüggő táskáját letépte és elmenekült.

A szerencsétlen levélhordó állapota életveszedelemes.

A merénylet részleteiről a következő tudósításban számolunk be:

Boda István 75 számú pénzeslevélhordó, aki 44 éves református, nős három gyermek atyja, ma reggel fél 9 órakor indult el a verseny utcai 70 számú kézbesítői hivatalból, ahol mintegy 8—900 koronát tartalmazó három pénzes levelet csomagokat és apróbb pénzküldeményeket vitt el kézbesíteni. Tenarik József 229 számú postakocsijával hajtattott be a József körútra, amelynek a bal oldalán, a kerepesi uttól az üllői utig 5 szokott kézbesíteni.

Háromnegyed 9 óra lehetett, amikor az első posta küldeményt leadta, amely után nyomban a József körút 14 számú házba ment. A III. emelet 6 számú lakásában özv. Stepan Gyulánánál kézbesített egy csomagot, amely után lefelé indult. Észrevette, hogy követi őt egy középkorú férfi. Megfordult és látta, hogy uriasan van öltözve, folytatta gyanútlanul az útját. Egyszerre amikor a II. és I. emelet közötti lépcső szakaszon haladt, az őt követő férfi reá vetette magát és hátul a fejére egy hatalmas vágást mért. A vágás oly erővel történt, hogy a pénzes levélhordó pillanatra elkábult.

Érezte azonban, hogy támadója mellbe szurja és leszakítja a nyakáról a pénzes táskát. — A merénylet futásnak eredt. Bodának még volt annyi ereje, hogy elkiáltta magát.

— Jaj a pénzem!

Ezt meghallotta egy Krammer Hermina nevű eseléd, aki a lépcsőkön a föld színéről akart felmenni. Figyelmessé lett és látta, hogy veleszemből a levélhordó táskájával szalad egy ember. Megragadta az idegen karját és rákiáltott:

— Alljon meg! Mit csinált.

Az idegen erre a leányt úgy a falhoz vágta, hogy az elveszítette az eszméletét, azután ki rohant a kapun a körútra.

Ekkorra, Boda is levánszorgott az utcára és látta, hogy a támadója a József körúton átszaladva a 3. számú átjáróház kapujában eltűnik.

Krammer Hermina sikoltozására csakhamar összeszaladt az egész ház és megrettenve látták, hogy a szerencsétlen levélhordó fejéből ömlik a vér. Az egész lépcső tele volt vérről és a kapu alatt, meg a merénylet színhelyén, a II. emele

— Ejnye, már megint itt van? Mondtam már, hogy meghalt az ura! — kiáltott rá Lauesik.

— Tudom, tekintetes uram, nem is azért jöttem, hanem a pap küldött...

— A pap? Mi közöm nekem a paphoz?

— Azt mondja a pap, hogy vigyek halotti levelet, mert addig nem esket össze.

— Nem esketi össze? Kivel? Maga bolondokat beszél!

— Rigó Palival.

— Ki az a Rigó Pali?

— Egy legény...

— Ejnye, de hamar beleszeretett! ... Lám, lám, ilyenek az asszonyok! ... De tán mégse illik ilyen hamar!...

— Szerettem ám én már azelőtt is ... Kocsis volt a szegény megboldogult uramnál.

— No hát jó, szólt Lauesik; hanem az a halotti irás sok parádéval jár, stempli kell rá, meg mi egymás. Jöjjön be érte holnapután.

Másnap Fodor Jánost vallatta Lauesik, s vallatás közben az asszonyra terelte a beszédet, — hogy az milyen fiatal és csinos, csak az a kár, hogy olyan kikapós...

— Olyat ne mondjon az ur! — szólt Fodor János.

— De mondom én, János. Ha akarja meg is bizonyosodhatik róla.

— Nem félek én attól!

— No majd meglátja kend holnap!

Másnap Fodor Jánost a szomszéd szobába állította Lauesik két óra közé fiatal feleségét pedig, a ki a halotti levelért jött, elkezdte vallatni a behívott irnokok előtt.

— No mondja el az uraknak, menyecske, hogy ismerkedett meg Rigó Pállal, és hogy férjhez akar menni hozzá.

Az asszony el is mondta rendre az egész történetét, nem tagadta azt sem, hogy már az ura életében is szeretője volt Rigó Pálnak.

Fodor János ekkor már nem tudott uralkodni magán, berontott a másik szobába és rákiáltott az asszonyra:

— Verjen meg az Isten, Zsófi!

Az asszony felsikoltott, s térdreborult, az ura előtt.

— Beszélhetsz már nekem! — szólt Fodor János. Most majd én beszélek. Irtja, tekintetes ur! Zsófi, velem jössz az akasztófára, egyszerre lesz a temetésünk.

— En ártatlan vagyok! — sikoltott az asszony.

— Ártatlan vagy? Az ám Nézzék csak meg az urak, hol a haja ennek az asszonynak? Az ő hajával fojtottuk meg a horgosi zsidót; mert nem volt kéznél kötél. Mig én szorongattam a zsidót, Rigó Pali vágta le a hajadat, hogy össze csavarja kötélnék. Irja csak, tekintetes ur, irja...

Igy vallatott Lauesik.

ten, nagy vértócsa jelezte a támadást. A levélhordó a kapuban elérőtlenedve esett össze. Kovács György vice házmes tertől még halk hangon vizet kért. — A merényletről nyomban értesítették a mentőket, a főkapitányságot és a főpóstát. A mentők a szerencsétlen ember sebeit be kötötték és a Rókus kórházba szállították ahol Novratil Imre sebész tanár Fischer és Kormóczy orvosok segítségével műtétet végzett a betegen.

A fej seb baltától eredő hatalmas vágás, amely a koponyacsontot is megrepesztette, a szúrás hosszabb késtől ered a bordák között hatolt a mellbe. — Mindakét seb életveszedelmes, bár a sebesült eszméletén van.

A rendőrség részéről Krecsányi Kál mán detektív főnök, Bónis rendőrfogalmazó, Lovász, Beck és Chrisztján detek tvek mentek a merénylet színhelyére. A lépcsőkön megtalálták azt a baltát, amelylyel a merénylet történt. Vadonat új acél balta, finomabb fajtájú, pulituro zott nyéllel. Az éle véres volt és néhány hajszál tapadt rá. A kést azonban nem találták sehol. A nyomozás megállapította, hogy a merénylő már napok óta ácsorog a József köruton és a levélhordóra les. Ma reggel is egy Staru Elemér nevű hivatalnok látta a József körut 14. sz. ház előtt egy nővel beszélgetni. Amikor a pénzes levélhordó a házba ment, az ismeretlen elvált a nőtől és utána sietett a házba. A támadó erős, magas termetű, kövér képű férfi, fekete bajusza van, fekete puha kalapot és sötét színű ruhát visel. Fekete felöltő volt a karján és az alá rejtette a pénzes táskát. A nő, akivel beszélni látták, munkás asszony külsejű. A főposta részéről dr. Alfay Zoltán a posta büntügyi osztályának a titkára és Földessy János a kézbesítő hivatal főnöke vezeti a vizsgálatot. Felbontották a posta kocsit is egyelőre csak annyit állapítottak meg hogy 7-800 koronát rabolhatott el a merénylő. Rendes körülmények között 5-6000 korona pént szokott kézbesíteni Boda. A rabló támadó ezt valószínűleg tudta és ismer hette is Boda ut irányát, mert utjának elején támadta meg. Ma azonban a zsidó ünnep miatt csak 7-800 korona volt a pénzküldemény. A rendőrség reményli hogy a merénylőt még a délután folya mán elfogják.

Az a balta, amelyet a merénylet helyszínén találtak elegáns kivitelű amerikai favágó balta. Wörner és Jansen küllenhalmi (Krajna vidék) gyárából való. A fővárosban csak Eisler Sándor nál kapható. A rendőrség most azt kutatja, hogy az utóbbi időben ki vásárolt Eislernél ilyen baltát. A főpostán konstataálták, hogy Boda 1044 korona készpénzt vitt a táskában. Ebből Boda kikézbesített 518 koronát, a táskába tehát csak 526 kor. 29 fillér maradt. Tehát csak ezt rabolta el a merénylő. Az elrabolt pénz 20-10 és 1 koronásokból állott. A belső zsebében 8000 koronát tartalmazó pénzeslevél volt. Ehhez nem juthatott a merénylő.

EGYLET.

Jóváhagyott alapszabály. A debreceni m. kir. pénzügyi tisztviselők kuglizó egyletének alapszabályait a belügyminiszter jóváhagyta.

H I R H I K.

Napló.

Iparmuseum nyitva minden vasárnap és tünne napon d. e. 9-12-ig.

Növegyleti szövő ipar tanműhely nyitva — vasárnap kivételével — mindennap délelőt 7-12-ig és délután 2-6-ig.

Szept 24 Ülés az ipartestületen

Szept, 27, A közraktár ülése a városházán délelőt 10 órakor,

Szept 27 Torna és kerékpáros egyet versenye

Szept, 29 Városi közgyűlés.

Követésre méltó nemes

példa.

Másfél éve annak, hogy egy Debrecenben felállítandó siketnéma-intézet érdekében megindult a mozgalom s e másfél év alatt Debrecen és Hajdúvármegye kulturáért áldozni mindig kész közönsége az intézetet már meg is teremtetette.

A siketnémákat gyámolító egyesületnek már eddig is nem egy alapító és rendes tagja van, ma azonban valami nagyobb dolog történt.

Dr. Wolafka Nándor, róm. kath. püspök, plébános ur Ó Moltósága megjelent nálam s azon nemeslelkű elhatározásáról értesített, hogy ugy ez évben, mint a következő években 2 siketnéma gyermeket saját költségén iskoláztat a debreceni intézetben, az eltartás költségét évi — 400 korona — a gyámolító egyesületnek fizeti be, Ime Ó Moltósága segítőkezét odanyújtja azoknak, a kik elhagyatottságukban erre leginkább rászorulnak. Nagylelkű s jószívű valló elhatározás! De nem dicsérjük; a jótett önmagát dicséri. A gyámolító egyesületnek legelső ilyenmü alapítványa ez, épen azért örök hála kötelezte le Ó Moltósága egyesületünket is, az egyesült gyámoltjait, a siketnémákat is. Isten áldása legyen a nemesszívű adakozón s lelje sokáig örömét az intézet fejlődésében.

Tisztelettel:

Oláh Károly
tanácsnok

* Az ev. ref. tanárikar köréből. A főiskola tanári karában a mint halljuk e tanévben is történtek némi változások. K. Kiss József a főgimnázium 22 év óta érdemes és buzgó tanára ugyanis nyugálomba vonult; míg új rendes tanárokul Dr. Szabó Márton, helyettes tanáru Halász Dénes és Nyáry Béla s végül segédtanáru Simon Imre papjelölt lettek megválasztva. Bosznay István rajztanár pedig már visszatért külföldi tanulmányi útjáról s működését újból megkezdette.

* Rákóczi gyalázó lelkész. A politikai események, s főleg a hadiparancs, most mindenütt felszínre vetik az eddig lappangó magyargyűlöletet. Közöltük már több katonaiszt kifakadásait ellenünk s most ismét egy szégyenteljes eseményről kell hírt adnunk, melyet nem egy idegen érzésű és nemzetiségű cserepár, hanem egy evangélikus pap követett el. Pozsonyból jelentik ugyanis, hogy Schmied Károly Jenő evangélikus lelkész, aki a

Friedenbote című lap szerkesztője is, lapjában a Rákóczi-korszakot erősen gyalázó cikket tett közzé, amelyben óva int mindenkit, hogy bármilyen kuruc-mozgalomhoz is csatlakozzék. A cikk városzerte nagy felháborodást keltett. Az evangélikus theológia ifjusága gyűlést tartott, amelyen a legnagyobb fölháborodással elítélte a magyarokat támadó cikk szerzőjét.

* Viharos választás a főiskolában.

Tegnap d. u. 2 órakor tartották a kollegiumban a főiskolai olvasó egyesület könyvtárnok választását. Harsányi Pál szenior elnökölt a maga nemében páratlan ifjusági gyűlésen. A gyűlés megnyitáskor történt az első összetűzés. Ugyanis a Kun Szabó Gyula bizalmi férfia, Erdei Károly, hivatkozva az alap szabályokra, azt kérdezte az elnöktől, hogy Pálur Miklós kifizette e iskolai tartozásait, mert ha nem, akkor nem választlaható.

— Abeg! Árulás! Fondorlat!

Zugott, zajongott, dobolt, fátyólt az ifjuság. A felkavart szenvedély hevében aztán erősebb kifejezéseket is használtak a hirtelen gyűlöletessé vált elnöklő szenior ellen, a ki a választmány tagjai val félrevonult az ügy megvizsgálására. Végre kinyilatkoztatta, hogy Pálur Miklós a törvények értelmében megválasztaható. Természetesen ezalatt is volt füttyben része elég.

Aztán kezdetét vette a szavazás, a mely egy darabig esendben folyt, már a mennyi esendet jó véru magyar ifjainktól ilyen esetben várhatunk. Egyszer aztán ismét nagy dolog történt. A szenior ugyanis egy általa kevésnek tartott Pálur párti szavazatot visszautasított. Ez ellen a Pálur párt bizalmi férfiai óvást emeltek, valamint az ellen is, hogy a tanító képezdészek, bár nem fizették ki dijaikat, mégis leszavaztattak. Aztán az eljárást igaztalannak nyivánitva kivonultak teremből s kint elmondták a történeteket. Ekkor tört ki a vihar legerősebben.

— Abeg a szenior! Le vele!

Ilyen kiáltással berohantak a szavazó terembe s kicsibe mult, hogy a szavazó cédulákat széjjel nem tépték a szenior kezéből, a ki ekkor felfüggesztette a szavazást fél órára.

Fél óra mulva óriási zaj között ismét kezdetét vette a szavazás és három negyed 6 órakor roppant abeugolás közt hirdették ki az eredményt. Kun Szabó Gyula hittanhallgatót Pálur Miklós hittanhallgatóval szemben 55 szótöbbséggel könyvtárnokká választották.

Abeg, zsvió és süketítő fütty volt rá a felelet a vesztes Pálur pártik részéről. Még sokáig abeugolta egymást a két párt, míg végre az esteli órákban széjjel oszlott az ifjuság. Pálur Miklóst igen sajnálja az ifjuság, főképen a jogász s épen ezért kérvényt ad be a tanári karhoz, hogy vizsgálja meg, hogy csakugyan törvénytelen volt-e a szenior eljárása s ha igen, akkor semmisítse meg a választást. Így nem lehetetlen.

hogy újabb és talán még izgalmasabb könyvtárnok választásban lesz része a debreceni ifjuságnak.

* **Kinevezés.** A debreceni kir. ítélő tábla elnöke Bozán Gyula ügyvédjelölt nyíregyházi lakost a debreceni kir. ítélőtábla kerületébe díjtalan joggyakor nokká kinevezte.

* **Új segéd árvaanya.** A közoktatásügyi m. kir. miniszter Csiky Erzsébet tanítónőt a debreceni országos tanítói árvaláshoz segéd árvaanyává kinevezte.

* **Elveszett a bakter lámpása.** Nagy bajban van a debreceni hajdu nánási h. é vasut nyulási megállóhelyének őre, Szabó József pálya ő. — E hó 19 ról 20 ikára virradó éjjel eddig ismeretlen tettesek ugyanis ellopták ő kelmének színes jelzőlámpását, melynek nemcsak őt koronát ér, de nagyon is hiányzik hivatalbéli dolgainál. Panaszára a csendőrség a lámpás lelkiismeretlen tolvajait erélyesen nyomozza.

* **A tolvajok mintája.** Bátran el lehet mondani Horis Istvánról, hogy egyik díszes mintája a hivatásos tolvajok hirhedt fajainak. Nem kevesebb mint 31 lopásért és 2 rendbeli orgazdaságot ült eddig a jeles asszonyság börtönt. Legutóbb Mária Nostrán töltött diestelen dolgaiért 3 esztendő, melynek kényszerült leülése után tegnap szerencsétlenségére városunkba toppant. Azért mondjuk hogy szerencsétlenségére, mert innen örökre ki van tiltva s a rendőrség is rögtön elcsipte s így újból és ismételtén kitoloncolták a derék asszonyságot a városból — örökre!

* **Kényszer gyógykezelés.** Tóth János legényköt szegényt azzal verte meg a sors, hogy nyavalya törős. Ebben a betegségben aztán az Isten adta gyakran csinált már önkénytelen esődületet az utcákra, mikor betegsége megiepte s kinjában ebben az állapotában a földön fetrengött a járó kelők nagy szálmárára. Tegnap is a piac-utcán vette elő betegsége s a rendőrség kénytelen volt újból a szerencsétlent oltalmába venni. Tekintettel pedig arra, hogy a szerencsétlen fiu szülei elég jó módúak arra, hogy a szegény beteget ápolassák, a rendőrség Tóth Jánost a kórházba szállíttatja s ott kényszer gyógykezeléssel ápolatni fogja, vagyis rászoritja a szülőket, hogy gyermeküket ápolassák. Minden esetre helyes és emberséges dolog is az ilyen eléggé szívtelen szülőkkal szemben, a rendőrség ezen erélyes s hivatásához is méltó eljárása.

* **Halálozások.** Tegnap elhaltak a következők: Goldstein Ferenc izr. 7 éves Goldstein Lajos izr. 4 hónapos és Dézsi László ev. ref. 21 hónapos.

* **Negyedmillió rablógyilkosság.** Páris közönséget szenzációs rablógyilkosság híre izgatja. A mint Párisból táviratozák Aieles-les-Baines fürdőn, a kastélyban meggyilkolták és kirabolták Fongére híres félvilági hölgyet. Komornáját szintén meggyilkolták, barátnőjét pedig félholtra verték. A rablógyilkosság mintegy negyed millió frank értékű ékszert vittek magukkal.

* **Julia háza.** Veronában a Via Capellan egy nyomorult ház kapuja fölött egy fölratu márványtábla van: Queste furono le case dei Capuletti. D'Onde uscì la Giulietta — Per cui tanto piansero i cuori gentili — Ei poeti cantarono. (Ez volt a Capulettik lakása, a honnan Julietta származott, akiért annyi gyöngéd szív sirt és a kit annyi költő megénekelt.) Ez a ház most félig istálló,

félig nyomoruságos trattoria, hol főtt gesztenyét és limonádét árulnak. A művelt veronaiakat roppant foháborítja az, hogy a tulajdonos ezt az antik házat most restaurálni akarja. A városi tanácsot akarják rábíru, hogy akadályozza meg ezt a barbárságot.

* **A világ legnagyobb vitorlás hajója.** A japánok és amerikaiak három év óta elkekeredetten versenyeznek a világ legnagyobb vitorlásának a rekordjéért. San Francisco hajógyárában ezélt két évvel egy határbocost vitorlás készült. Erre a japánok mult esztendőben oly határbocost építettek, mely 250 tonnával többet volt képes magába fogadni, mint az amerikai hajó. Mikor ezt a hajót először bocsátották vízre, a japánok áttáviratoztak New-Yorkba, félhíván az amerikai hajóépítőket hogy verjék le ezt a rekordot. Ez most meg is történt, mert Brooklinban vízre bocsátották a „Thomas A. Lawson” vitorlást, melynek hét árboca van s mely ez idő szerint a világ legnagyobb vitorlászajója.

* **Rövid hírek.** Meghalt a lélek idomár. A néhai híres Ráday Gedeon hadsegéde, a romantikus betyárvilág hőseinek rettegett, agyafurt vallatója, Jókai Lélekidomár című regényének hőse: Laucsek Máté nyug. szegedi vizsgálóbíró meghalt Érsekújvárott, ahol közjegyző volt. — *Uj szivarok.* Október 1-én bocsátják forgalomba a Rosita nevű új nikotinmentes szivart és a Delicias nevű belföldi különlegességet: amaz 8, emez 12 fillér. — *Munkás za vargás.* Az aradmegyei Elekea Bihar megyéből átment szociálisták felizgatták a földműves munkásokat, hogy az eddigi árért ne vállaljanak munkát. A szolgabírósaági irnok, aki kérdőre vonta a szociálistákat csak futással tudott megmenekülni.

* **Olvassuk a „KARLIKÁS” életlapot.**

* **Olvassóink figyelmébe ajánljuk,** hogy színehagyott avagy elpiszkolódott ruháikat olcsó árak mellett Konez Józsefnél festessék és tisztítsák. Főüzlet Batthányi u. 2. sz. a. Műhely vár u. 7. sz. zenedesorán.

Az Arany Bika kávéházában ma este Rácz Károly zenekara játszik.

A válság.

S a j á t t u d ó s í t ó n k t ó l.

Budapest, szept. 23.

A szabadelpvűpárt ma délelőtt tíz órakor tartotta meg értekezletét, a mely iránt óriási érdeklődés nyilvánult a közönség körében. A Lloydklub előtt nagy közönség csoportosult, mely rendkívül izgalommal leste a szabadelpvűpártból kiszivárgó híreket. A képviselők már 9 órától kezdve gyülekeztek a pártkörben. Kevészel tíz óra előtt megjelentek az összes miniszterek Héderváry gróf ujonnan kinevezett miniszterelnök. Megjelentek Széll Kálmán, Apponyi Albert gróf, Andrássy Gyula gróf, Hieronymi Károly, Tisza István gróf, Percel Dezső, Dániel Ernő báró és pártuk majdnem minden tagja. A hírlapírókat és a kütagokat nem engedték be a körhelyiségbe és ezek ré-

szint az udvaron, részint pedig a Pester Lloyd szerkesztőségben gyülekeztek.

Podmanický Frigyes az értekezletet tíz órakor nyitotta meg átadta a szót Héderváry gróf miniszterelnöknek.

Héderváry gróf köszöni, hogy máshalasztották az értekezletet. Helyesli hogy a pártállást akar foglalni. A király megbízásából nyilatkozik és felolvassa a hadiparancsra vonatkozó félhivatalos kommunikét, amely a felség fájdalmát kifejezi a hadparancs félreértése felett.

A felség mint hadur sem akarhatott valamit az alkotmány, vagy a nemzet kárára és azt nem is tette. Felolvassa most a hozzá intézett legfelsőbb kéziratot. Kiviláglik abból — úgy mond — hogy a király alkotmányos jogainak és kötelességének, tudatában van és hogy a Chlop hádiparancsot félremagyarázni nem lehet.

A manifesztumban megerősítettnek bizonyos változtatások, a melyeket a hadseregben eszközölnek.

A katonai nevelést illetőleg a magyar elem szaporíttatni fog a hadseregben. Uj alapítványok lesznek, a katonai intézetek tantárgyai nagyobb részt magyar nyelvűek lesznek.

A részletekről nem nyilatkozik, majd a programbeszédben szól bővebben. A miniszterelnökséget csak a király személyének fedezésére vállalta el. Appellál a part hazafiságára. Nem szándékozik hosszabb ideig a kormányon maradni. Meg van győződve arról, hogy manifesztum egész Európában feltűnést és megnyugvást fog szerezni.

Apponyi Albert a manifesztumra még nem nyilatkozhatik. Az az óhaja, hogy Héderváry nyilatkozatát a házban is elmondja és csak akkor foglaljon állást a párt. Addig véleményét függőben tartja.

Hieronymi szerint a párt most állást foglalhat.

Sághy Gyula Apponyival ért egyet.

Héderváry gróf: A házban holnap még nem nyilatkozhatik, mert még nem lesz felelős kormány, de a párt már ma hozhat határozatot.

Miklós Ödön már most tisztába van véleményével. Hozzanak ma este határozatot?

Tisza István gróf: A hadparancs dolgában a pártuk már ma kell állást foglalni, mert holnap a házban szóba kerül. A katonai dologban később is állást foglalhat a párt.

Apponyi: Őt félroértették. Csak azt kívánja, hogy készületlenül ne hozzanak parthatározatot. Délután nem bánja.

Tisza István: Ugy látja, hogy a praktikumban egyetért Apponyival. Ha a házban a hadiparancs holnap még nem tárgyalatnék, akkor nem bánja, ha addig még felelős kormány nincs, a párt állást nem foglal, de akkor addig a ház ülést ne tartson.

Apponyi hason értelemben történt felszólalása után

Kubinyi Géza már ma kíván állást

foglalni. Szemébe ugrani kíván akár az ördögnek, akár a kigyónak.

Héderváry gróf miniszterelnök! Mindenütt a világon és minden párt értekezletén minden kérdésben előre megállapodik, mielőtt a házban tárgyalnának. Ohajtja, hogy most is így legyen.

Ivanka Oszkár után

Hegedüs Sándor Apponyi és Tisza egyesített indítványát támogatja.

Gorove László kívánja Héderváry részletes nyilatkozatát.

Apponyi hozzájárul, hogy a hadiparancs dolgában ma foglaljanak állást.

Szentiványi Árpád hasonló szellemben felszólalása után

Héderváry szerint már alig van eltérés a nézetekben. A párt a hadiparancsban ma foglal tehát állást az ez esti értekezleten hoz határozatot.

Podmaniczky elnök úgy hirdeti ki a megállapodást. Este 6 órakor értekezlet lesz.

*

Az esti értekezlet.

Budapest, szept. 23. A szabadelvű párt ma délután esti 6 órakor tartott értekezletén rövid tanácskozás után egyhangulag elfogadta gróf **Andrássy** Gyula javaslatát, mely oda konkludál, hogy a párt teljesen megnyugszik azon nyilatkozatban, melyeket a miniszterelnök a chlopy-i hadiparancsra nézve adott.

Kimondta még a párt ma esti értekezletén azt is, hogy a hadiparancs minden további tárgyalása felesleges s hogy a mi a királyi kéziratnak politikai tartalmát illeti ezt akkor tárgyalják majd, mikor az új kormány megalakult.

Báró **Podmaniczky** Frigyes elnöki állásáról gyengesége miatt a mai ülésen le akart köszönni, de a párt kérésére továbbra is megmaradt.

A szabadelvű párt körében egyébként mozgalom indult meg, hogy felszólítják a párt vezetését, miszerint hétfőn estére újabb értekezletet hívjon a pártnak a katonai kérdésekben való állásfoglalása céljából.

Ezen értekezletet a nemzeti kaszizóban lefolyt egy bizalmas tanácskozás előzte meg, melyben a szabadelvű párt vezérférfiai részt vettek.

A függetlenségek és a néppárt.

Budapest, szept. 23. A függetlenségek között az elkeseredés igen nagy, biztosra veszik, hogy gróf Héderváry a képviselőházat felfogja oszlatni. A függetlenségek a Házban újabb és heves obstrukcióra készülnek.

A függetlenségi párt egyébiránt értekezletén elhatározta, hogy a ház holnapi gyűlésén felirati javaslatot nyújt be, a hadiparancs ügyében, melyet a párt holnap reggel 8 órakor tartandó értekezletén tárgyal.

A harmadéves katonák ügyében

holnap a párt szintén nyújt be határozati javaslatot.

A párt értekezlete alatt a pártkör helyisége előtt tüntetés volt, a rendőrség beavatkozására azonban tüntetők szétszórtak.

A **Szederkényi** párt a **Kossuth** párté hoz hasonló határozatot hozott.

A **néppárt** álláspontját a ház előtt gróf **Zichy** fogja tolmácsolni.

Kik lesznek az új miniszterek?

Budapest, szept. 23. **Héderváry** gróf miniszterelnök ma délután gróf **Tisza** István és **Hieronymi** Károlylyal tárgyalt; e tárgyalás révén híre terjedt, hogy gróf **Tisza** István lesz a belügyminiszter, míg **Hieronymi** Károly kereskedelemügyi miniszter lesz, **Láng** Lajos pedig eddigi tárcáját a pénzügyivel cserélné majd fel.

S Z I N H Á Z.

M ü s o r.

Megnyitóelőadás október 1 én.
Okt. 1. csütörtök A titok, vigjáték.
Okt. 2. péntek A titok, vigjáték.
Okt. 3. szombat A titok, vigjáték.

A színházi nyugdíj választmány ülése

— szept. 32.

A színházi nyugdíj választmány tegnapi délután Sesztina Lajos elnöklete alatt ülést tartott.

Az ülésen dr. Kola János kir. tanácsos és az egyesület jogtanácsosa indítványozta, hogy a színházi nyugdíj egylet a jövő hónap 25-én rendes közgyűlést tartson, melyen a közgyűlés fogadja el a választmány azon javaslatát, hogy a városi tanácshoz a választmány által még előbb benyújtott s az egylet nyugdíj alapszabályának megváltoztatását kérő beadvány vonassék a tanácstól vissza.

Egyidejűleg határozza el az egylet közgyűlése, hogy kéri a város közgyűlését miszerint az egylet mintegy 45 ezer koronányi vagyonát vegye át és olvassza be a városi nyugdíj alapba, ugyanakkor, hogy az egylet tagjainak már régebben megszavazott nyugdíj járulékait életük fogytáig fizeti és biztosítja.

Megjegyezzük, hogy ma már az egylet valamennyi tagja nyugdíjazva van s hogy azoknak évenként egyetemlegesen 6090 korona az évi nyugdíj járuléka.

A nyugdíjazottak különben összesen 10-en vannak. Ezek közül ketten a 83 ik életévükön már túl vannak, ugymint Foltényi Vilmos és Püspöki Imre. Négyen a nyugdíjazottak közül a 60—70 életév és 3-an az 50—60 életév között vannak.

Tekintettel arra, hogy nemcsak humanitás a debreceni színészet fénykorából nyugdíjazott színészek nyugdíjának biztosítása, hanem tekintve, hogy az egylet 45 ezer koronányi vagyonának átvételével arra a város reá nem is fizet, hiszük, hogy a város közgyűlése az egylet közgyűlésének ajánlatát el is fogja fogadni; annál is inkább, mert az agg művészek nyugdíjának rövidebb vagy hosszabb idő utáni megszűnése után a városnak a 45 ezer koronás átvett összegből szini dolgokra még tőkéje is marad.

A választmányi ülés után a választmány annak elnöke kivételével dr. Kola János vezetése alatt Rickl Antal, Folté

nyi Vilmos és Mándoky Béla választmányi tagokkal megjelent az ügy tanácsesi előadója Oláh Károly városi tanácsosnál — kérve megbeszélte s nála előterjesztett ügyük szives támogatását.

A tanácsos nemcsak az ügy iránti szeretetből, de a debreceni színészet fénykorának emlékét hordozó agg férfiak iránti személyes rokonszenvéből is megígérte az ügy tőle telhető legmelegebb pártolását. Felkérte egyúttal a megjelenőket, hogy közgyűlési határozatukat szabályszerűen felszerelve juttassák majd el a város tanácsához tárgyalásul, mely úgy hisszük szintúgy pártolól fogja az agg művészek ügyét a város közgyűlése elé elfogadásul terjeszteni, mert alig is hihető hogy a midőn a város volt alkalmazottaitól úgy sem tagadhatná meg az ellátást, különösebb megterhelése nélkül más részt még előnyös ajánlatot el ne fogadja és magáévé ne tegye.

T A V I R A T O R.

A reichsrath ülése.

Bécs, szept. 23. Vetter gróf elnök megnyitja az ülést és felolvassa a reichsrath egybehívására vonatkozó nyilatkozatokat. A kormány előterjeszti a budget provizoriumra a cukor kondingentálási törvényt hatályon kívül helyező törvényre és az elemi csapások alkalmából szűk ségessé vált állami támogatásokra vonatkozó császári rendeleteket. A honvédelmi miniszter az 1903. év ujoncainak besorozására vonatkozó törvényt terjeszti elő, mely a következő:

Az 1903. február 26-iki törvény (Birodalmi törvénytar 33. sz. 2. §) helyébe a következő teendő: A hadseregbe (hadi tengerészet) való ujoncok tényleges besorozása és ujoncozása a reichsrathban képviselt királyságok és országok részére megszavazottakat a múlt évben megszavazott kontingensnél nagyobb számban csak akkor és oly mértékben történhetik, ha és a mily mértékben a véderőtörvény 14. §a értelmében ez a magyar korona országaira eső ujonc kontingensre nézve megtörténik.

2. §. Ezen azonnal hatályba lépő törvény végrehajtásával honvédelmi miniszterem bizatik meg, aki erre nézve a közös hadügyminiszterrel érintkezésbe fog lépni.

A cár Bécsben.

Bécs, szept. 23. Mint végérvényesen megállapították, Miklós e hó 30-án d. e. 11 órakor külön udvari vonattal érkezik a nyugati pályaudvarra, ahol ünnepélyesen és hivatalosan üdvözlők. A cár közvetlenül Schönbrunnba megy, hol diszes de jeuner lesz. Délután 2 órakor mindketten uralkodó — Mürzsegre utazik zergevadászatra, Október 3-án a cár Darmstadba utazik, anélkül, hogy Bécsben tartózkodnék.

Egy örült rémtette.

Budapest, szept. 23. Vlassics Gyula budapesti gépész ma hirtelen támadt el mezavarában rálőtt feleségére, mostoha fiára s végül önmagára. Mindhárman haldokolnak.

Gabona tőzsde.

A gabonatőzsde a zsidó ünnep miatt zárva.

Alkalmi vétel.

Jutányos áron eladó Szécsényi-
utca végén a vásártér mellett

1961 négyszög öl föld 1 vagy 3 részben.

Értekezhetni Hunyady-utca 17.

2311. T.
1903.

Árverési hirdetményi kivonat.

A Hajdunánási kir. járásbíró, mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Sívári István és neje Czepely Mária utazóknak Horváth Ferenc és neje B. Papp Márta végrehajtást szenvedők eleani 194 kor. 24 fillér tőke köve és jár. iránti végrehajtási ügyében a fenti tőke követelés és járuléknak, valamint a következő csatlakoztatott végrehajthatóknak ugymin a. Csanak József 16 kor 87 fillér és jár. b. Lusztig és Baa cég 65 kor 22 fillér s jár. c. Áron Miksa debreceni bej. cég 145 kor 44 fill s jár. d. Klein József 246 kor s jár e. özv. Geréby Fülöpné 50 kor. 73 fillér és jár. f. hoánási Takarékpénztár 1000 kor. tőke és jár. iránti követeléseiknek a kielégítése végett a debreceni kir. törvényszék a hajdunánási ker. járásbíró területén levő H.-Dorogközségben illetve annak határában fekvő hadurogi 332 sztkvi betétben A 1. 1. 2 szba. foglalt felerészben a Horváth Ferenc, felerészben neje B. Papp Márta tulajdonát képező 1669 hrsz. számú 267 négyszögöl területű, 150 ö. i. számú házastelek és az utána járó 42-2-32544 rész közös legelőre egészen 2401 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az **1903 évi október 22-ik napján délelőtt 9 órakor** Hdorog község hazánai megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10 százalékát készpénzben, vagy 1881. LX t. cz. 42 §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881 évi november 1 én 3333 sz kelt igazságügyminiszteri rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezében leteni vagy az 1881 L. tr. c. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt át-szolgáltatni.

Kelt Hajdunánáson 1903 évi augusztus 2-án a hnánási kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság.

Sándor József,

kir. aljársbíró,

5626 tkv.

Lkv. 1903

Árverési hirdetményi kivonat.

A debreceni kir. tszék, mint tkvi hatóság közhírré teszi hogy a debreceni első Takarékpénztár végrehajtónak Váradi József és társa elleni folytatott végrehajtási ügyében a debreceni kir. tszék. — debreceni királyi járásbíró területén levő, a debreceni 8255 sz. tjkben a 4097 hrsz. felvett ujkert szőlőre az 1146 koronában a debreceni 1426 sz. tjkben A 1473 hrsz. a. felvett beltelekre a 3276 koronában és az ugyanezen tjkben A 10277 hrsz. felvett ujosztású szántó földre a 223 koronában megállapított kikiáltási árban a végrehajtási árverés elrendeltet vén. annak foganatosítására határidőül az **1903 évi október hó 10. napjának délután 3 óráját** a kir. tszék árverési termébe küzte.

Kikiáltási ár a becsár, azonban az árverésre kített ingatlan szükség esetén a kikiáltási áron alól is elfog adatni.

Az árverezni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10 százalékát készpénzben vagy óvadékképes értékpapirban letenni, a vagy az 1881 LX t. c. 170 §-a értelmében bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt a kiküldöttnek átadni.

Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt a kir. tszék, mint tkvi hatóságnál és Debrecen sz. kir. város rendőrségénél tekinthető meg.

A kir. tszék, mint tkvi. hatóság.

Debrecen 1903 június hó 23 n.

Baróthy Béla,

kir. tszéki bíró.

75081.

Fenyő tutajta eladás.

Ezennel közhírré tétetik, hogy a máramarosszigeti mk. erdőgazgatóság területéhez tartozó vaséri mk. erdőgondnokságból 1904. év folyamán a bocskó-lonkai rakpartokra letutajozandó mintegy 40 000 (negyvenezer) köbméter fenyő épület és műszerfa ez évi **szeptember hó 28-án** és a következő napokon a máramarosszigeti erdőgazgatóságnál megtartandó **írásbeli és szóbeli versenytárgyaláson** ezer köbméteres részletekben elfog adatni.

Minden ezer köbméteres részlet után bánatpénz gyanánt készpénzben vagy állampapírokban ezer korona teendő le, illetve az írásbeli ajánlathoz csatolandó, amely összeg az árverés eredményének jóváhagyása után 2000 korona biztosítékra egészítendő ki.

Az írásbeli ajánlatok a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be a máramarosszigeti erdőgazgatóságnál.

Az árverési és szerződési feltételek a földmivvelésügyi mk. minisztérium erdészeti főosztálya segédhivatalánál (Budapest V. Zoltán utca 16) a máramarosszigeti erdőgazgatóság és a busztyaházi erdőhivatal kiadójában, valamint a két terület valamennyi erdőgondnokság és faraktárgondnokságainál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

A feltételek ezenfelül a következő városok, illetve községek előjáróságaihoz is megküldettek: Tiszaujlak, Berekszász, Vásárosnamény, Tokaj, Tiszaluc, Tiszafüred, Tiszaszalók, Fegyvernek, Poroszló, Törökszentmiklós, Szolnok, Tiszaföldvár, Csongrád, Szentegyházas, Hódmezővásárhely, Szeged, Makó, Törökkanizsa, Zenta, Óbecse, Törökbecse, Titel és Zimony.

Földmivvelésügyi miniszter.

Schicht-szappan

„szarvas“

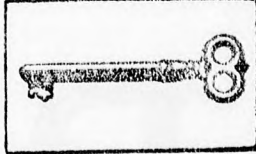
vagy

„kulcs“

Jegygyel

legjobb, legkiadósabb s ennél fogva legolcsóbb szappan. — Minden káros alkatrésztől mentes.

Mindenütt kapható!

!! Bevásárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy minden darab szappan a „Schicht“ névvel és a fenti védjegyek egyikével legyen ellátva. !!

M. kir. államvasutak üzletvezetőség Arad.

26493—1903. I.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak aradi üzletvezetősége nyilvános ajánlati tárgyszállást hirdet a Petrozsény állomáson létesítendő magasépitményre és azzal kapcsolatos munkákra.

A költségszámítás, a szerződési tervezet, az ajánlati minta és a pályázati feltételek Aradon a magy. kir. államvasutak üzletvezetőségének pályafentartási osztályában a hivatalos órák alatt 3 korona letétele mellett átvehetők és a vonatkozó tervek megtekinthetők.

Az ajánlatokat legkésőbb 1903 évi október hó 7-én déli 12 óráig kell benyújtani, alulírott üzletvezetőség általános osztályánál.

Az ajánlatokat egy koronás az ajánlat mellékleteit ivenkint 30 filleres belyeggel ellátva lepecsételve és a következő felirattal kell benyújtani:

„Ajánlat a m. kir. államvasutak Petrozsény állomásán létesítendő hivatalnoki laképület és melléklétesítményeinél eszközözendő magasépitményi munkálatokra“.

Az előállítandó magasépitmények a következők: egy emeletes hivatalnoki lakóház és annak melléklétesítményei

Az ajánlat benyújtását megelőző napon, vagyis 1903 évi október hó 6-án déli 12 óráig 2000. az Kétezer korona bánatpénzt kell a magy. kir. államvasutak aradi üzletvezetőségének gyűjtő pénztáránál akár készpénzben, akár állami letételekre alkalmas értékpapírokban letenni.

A bánatpénzről szóló letéti jegy az ajánlatához nem csatolandó.

Az értékpapírok a legutóbb jegyzett árfolyam szerint számíttatnak, de névértéken felül számításba nem vétetnek. Csak idejekorán beérkezett írásbeli ajánlatok szolgálhatnak a tárgyalás alapjául. Távirati uton tett ajánlatok figyelmebe nem vétetnek. Posta útján beküldött ajánlatok és bánatpénznek térítve vevénnyel adandók fel. Az ajánlatok feletti döntés határideje a pályázati határidőtől számított 2 hétben állapítatik meg, a bánatpénznek visszaadása pedig a döntéstől 8 napon belül eszközöltetik.

Aradon 1903 szept. hó 16 án.

Az üzletvezetőség.

(Utánnomás nem díjazatik.)

Több rendbeli érmekkel kitüntetve!

Alapított 1875. évben.

Egyedüli butorgyár Debrecenben.

SCHVARGZ VILMOS

cs. és kir. udvari butorgyáros és a legújabb szabadalmazott asztalok gyártója.

Üzlethelyiség: Piac-u. 71.

Gyartelep: Szalka-u. 5.

Teljes lakberendezések állandó kiállításon. — Egyszerű, de kitűnő minőségű, saját készítményű butorok, a legfényesebb kivitelig, legolcsóbb árban.

Költségvetések, rajzok, mintákkal készséggel, díjmentesen szolgálók.

MIHALOVITS-féle

Harmat-Crème

Arcszépítő kenőcs.

- ▲ Harmat-Crème a legjobb arcszépítő s kézbőr-ápoló kenőcs, mely üdév, puhává, fehérré teszi az arcz bőrt.
  - ▲ Harmat-Crème sem ólmot, sem higanyt nem tartalmaz s teljesen ártalmatlan hatású.
  - ▲ Harmat-Crème nappal is használható, miután nem zsíroz s a poudert jól állja.
  - ▲ Harmat Crème nem teszi fényessé az arcot s fehéritli a bőrt.
  - ▲ Harmat-Crème kiváló jó hatású mindennemű bőrbajoknál; pattanások s mitesszerek (bőrtakák) elmulasztására, napégette s szélkiütje arcznál, s kéznél.
  - ▲ Harmat-Crème teljesen zsírtalan, habszerű, jóillatú arcszépítő egy tégelyének ára egy korona.
  - ▲ Harmat Szappan, mely a Crème hatását fokozza, darabonként 35 kr
- Főraktár a készítő MIHALOVITS I. gyógy-szerészénél Debrecenben.

Kaiser Salamon

Hatvan-utca 2. szám alatti havi és heti részletüzletében, az őszi és téli áruk nagyválasztékban megérkeztek u. m.: férfi, fiu és gyermeköltönyök női felső kabátok és felöltők, vásznak, kanavászok, képek és tükrök nagyraktára

Privatos és jutányos
Női és leány felöltők,
Női kalapok, blousok és szőrmeárúk
beszerzésére ajánljuk

RÓZSA áruházát,
Debrecen, Kistemplom-bazár.

Átalakítások és megrendelések ezen cég kalap és szücs műhelyében legpontosabban eszközöltetnek.
Costümök mertek szerint.